

ZAPISNIK
sa 29. sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 18. februara 2019. godine

Sjednica je počela u 11 sati.

Sjednici je predsjedavala Nada Drobnjak, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali/e član/ice Odbora: Branka Tanasijević, Aleksandra Vuković, Maja Bakrač, Sanja Pavićević i Zvonko Vuković.

Sjednici su prisustvovali/e: Blanka Radošević Marović, generalna direktorica Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Jovan Ulićević, izvršni direktor Asocijacije „Spektra“, Ana Deđivanović, predstavnica Aktivističke grupe *LBTQ žena „KvirA“*, Danijel Kalezić, predsjednik Upravnog odbora *Queer Montenegro* i Marica Vlahović, *Queer Montenegro*.

Za sjednicu je, jednoglasno, utvrđen sljedeći

Dnevni red:

1. Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola
2. Tekuća pitanja

Prije prelaska na rad po utvrđenom dnevnom redu, Odbor je usvojio zapisnike sa 26, 27 i 28. sjednice Odbora.

Prva tačka - Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola

Predsjednica Odbora Nada Drobnjak je saopštila da Odbor, saglasno članu 137, st. 2 i 4 Poslovnika Skupštine, razmatra Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola kao zainteresovano radno tijelo u dijelu svoje nadležnosti i mišljenje dostavlja Odboru za ljudska prava i slobode, kao matičnom odboru na dalji postupak.

Uvodno obrazloženje o razlozima za donošenje i rješenjima sadržanim u Predlogu ovog zakona dala je Blanka Radošević Marović, generalna direktorica Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava. Saopštila je da se Predlogom ovog zakona uređuje zajednica života dva lica istog pola, zaključenje i prestanak životnog partnerstva, vođenje registara o životnom partnerstvu i postupci nadležnih organa u vezi sa zaključenjem i prestankom životnog partnerstva. Utvrđena su pravna dejstva partnerstva koja se odnose na opšta prava i obaveze partnera, prije svega prava i obaveze partnera da sporazumno i zajednički odlučuju o svim pitanjima od značaja za zajednički život, ali i obavezu trećih da poštuju njihova prava na privatnost koja su im zakonom garantovana kao i zaštita zajedničkog života i doma. Jedna od najznačajnijih posljedica zaključenja partnerstva je pravo i dužnost partnera na izdržavanje koje može biti za vrijeme trajanja partnerstva i nakon prestanka partnerstva. Predlogom zakona utvrđena je obaveza partnera koji nije roditelj djeteta da izdržava djecu partnera ako ona nemaju srodnika koji su po zakonu kojim se uređuju porodični odnosi dužni da ih izdržavaju ili ako srodnici postoje ali nemaju mogućnost da budu davaoci izdržavanja. Ovakvo rješenje dato je zbog zaštite i vođenja posebne pažnje u najboljem interesu djeteta. Takođe, regulisano je pravo partnera koji nije roditelj djeteta koje živi u zajednici sa partnerima da može donositi svakodnevne odluke u vezi sa djetetom pri čemu je neophodno da ima pristanak partnera koji je roditelj djeteta. Predlogom zakona predviđena je primjena odredaba Zakona o nasljeđivanju pri čemu je partner izjednačen sa bračnim

drugom u pravu nasljeđivanja. Uređen je poreski status partnera u dijelu oslobađanja od plaćanja poreza na promet nepokretnosti ako je promet nepokretnosti izvršen za vrijeme trajanja partnerstva. Utvrđena su prava i obaveze u sistemu zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite na način što su partneri u postupku, načinu i obimu ostvarivanja ovih prava izjednačeni sa bračnim drugovima i članovima njihove uže zajednice, a u skladu sa propisima iz oblasti zdravstva. Predlogom zakona partnerima je priznato pravo na pravičnu novčanu naknadu neimovinske štete po osnovu pretrpljenih duševnih bolova ukoliko dođe do smrti ili teškog invaliditeta njihovog partnera. Blanka Radošević Marović, između ostalog, saopštila je da se Predlogom ovog zakona definiše načelo ravnopravnosti partnera u zajednici, zabranjuje se diskriminacija po osnovu partnerstva i svaki oblik nasilja u zajednici i propisuje da će se prevencija, sankcionisanje i suzbijanje svih vrsta nasilja vršiti u skladu sa zakonom koji uređuje oblast zaštite nasilja u porodici. Takođe, informisala je člana/ice Odbora da ovaj Predlog zakona za osnov ima najrasprostranjeniji model uređenja istopolnih zajednica tj. životno partnerstvo osoba istog pola. Prije rada na Nacrtu zakona, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, kao predlagač, uradilo je detaljne analize u cilju utvrđivanja modela uređenja odnosa dva lica istog pola na način koji najbolje odgovara crnogorskim uslovima. Detaljno je sagledan i analiziran važeći pravni okvir koji reuliše one oblasti koje su značajne za donošenje ovog zakona, prije svega Ustav Crne Gore, Porodični zakon, Zakon o nasljeđivanju, Zakon o zdravstvenom osiguranju, Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju i dr.

U raspravi su kroz pitanja i komentare učestvovali predsjednica i član/ice Odbora: Nada Drobnjak, Aleksandra Vuković, Branka Tanasijević i Zvonko Vuković; generalna direktorica Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Blanka Radošević Marović i predsjednik Upravnog odbora *Queer Montenegro* Danijel Kalezić.

Predsjednica Odbora Nada Drobnjak iskazala je podršku Predlogu ovog zakona kojim će se prevazići problemi sa kojima se suočavaju pripadnici/ce LGBT zajednice i unaprijediti uživanje ljudskih prava velikog broja stanovnika Crne Gore. Mišljenja je da je transparentna izrada Predloga zakona uz učešće predstavnika/ca nevladinih organizacija podigla nivo podrške javnosti koja je iznad 50% , a što govori o promjeni društva i njegovih vrijednosti. Od predstavnice predlagača zakona zatražila je pojašnjenje završnih odredbi kojim je definisano da će se zakon primjenjivati nakon godinu dana od dana stupanja na snagu.

Pojašnjenje u vezi sa ovim pitanjem dala je Blanka Radošević Marović i saopštila da je prilikom utvrđivanja Predloga zakona na sjednici Vlade, zauzet stav da je za donošenje podzakonskih akata za sprovođenje ovog zakona potreban duži period, od predloženog roka od šest mjeseci od dana stupanja na snagu zakona. Razlog za produženje roka je veliki broj zakona (22) u kojima je potrebno definisati osnov životnog partnerstva lica istog pola - Zakon o sudovima, Zakon o parničnom postupku, Zakon o vanparničnom postupku, Krivični zakonik Crne Gore, Zakon o obligacionim odnosima, Porodični zakon, Zakon o naknadi štete žrtvama krivičnih djela nasilja itd. Polazeći od navedenog, odlučeno je da se rok za početak primjene ovog zakona produži na godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Tokom diskusije članica Odbora Aleksandra Vuković istakla je da su Predlogom ovog zakona nadograđene temeljne vrijednosti na kojima se zasniva crnogorsko društvo i da je donošenje zakona o životnom partnerstvu lica istog pola, koji treba da pruži dobar osnov za dalju izgradnju istopolne zajednice u Crnoj Gori, dokaz sazrijevanja crnogorskog društva.

Članica Odbora Branka Tanasijević saopštila je da Ustav Crne Gore propisuje da je zabranjena svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu i da su svi pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo, što je polazište za širok zakonski okvir zabrane diskriminacije pripadnika LGBT osoba. Govoreći o pravnom okviru Crne Gore istakla je da je Zakonom o zabrani diskriminacije zabranjena diskriminacija pripadnika LGBT zajednice, a zakonima iz oblasti zdravstva dozvoljena je promjena pola. Mišljenja je da Crna Gora još uvijek nije spremna da istopolnim parovima omogući usvajanje djece i da je model registrovanog partnerstva za koji se odlučila Vlada Crne

Gore, kako bi zakonski regulisala istopolne zajednice, najprihvatljiviji i s najviše mogućnosti da se inkorporira u sadašnji pravni okvir.

Predsjednik Upravnog odbora *Queer Montenegro* Danijel Kalezić je istakao zadovoljstvo LGBT zajednice dosadašnjom saradnjom Vlade Crne Gore i nevladinog sektora u postupku izrade Predloga ovog zakona. Mišljenja je da će usvajanje ovog zakona olakšati funkcionisanje pripadnika LGBT zajednice.

Član Odbora Zvonko Vuković je pozdravio saradnju Vlade i nevladinog sektora u izradi Zakona, kao i značaj postignutog kompromisnog rješenja. Komentarišući navode da se Crna Gora smatra liderom u regionu kada je u pitanju uređenje LGBT prava, podsjetio je na efikasan rad Vlade koja intenzivno radi na stvaranju boljih uslova za život za sve svoje građane/ke.

Nakon rasprave, predsjednica Odbora je konstatovala da je Odbor, u skladu sa članom 137 stav 4 Poslovnika Skupštine, razmotrio Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola, u dijelu svoje nadležnosti i nakon rasprave, jednoglasno odlučio da podrži Predlog ovog zakona i predloži Odboru za ljudska prava i slobode, kao matičnom odboru, da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola.

Druga tačka - Tekuća pitanja

U okviru ove tačke dnevnog reda predsjednica Odbora upoznala je člana/ice Odbora sa aktivnostima čija je realizacija planirana u saradnji sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori. Dogovoren je nastavak saradnje u organizovanju radionica za poslanike/ce i zaposlene u Skupštini na teme „Rodna perspektiva u zakonskom procesu“ i „Rodno odgovorno budžetiranje“, održavanje sjednica Odbora van zgrade Skupštine, kao i bilateralni susreti sa odborima skupština drugih zemalja (Albanije i BiH) nadležim za pitanja rodne ravnopravnosti.

Predsjednica Odbora najavila je izradu plana rada Odbora za 2019. godinu u kome će, između ostalog, biti predviđeno donošenje inoviranog plana za rodno odgovornu Skupštinu Crne Gore, za period 2019-2020. godine.

Sjednica je završena u 12 sati.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković, s.r.

PREDSJEDNICA ODBORA
Nada Drobniak, s.r.